

מקור המאמר בזהר פרשת בשלה דף נו ע"א
מעלת העוסק בתורה מחצות הלילה

וַיֵּי הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם. (שמות יג) רַבִּי יוֹסִי פָתַח, (תהלים)
לְמַנְצַח עַל אֵילַת הַשַּׁחַר מְזֻמּוֹר לְדָוִד. כַּמָּה
חֲבִיבָא אֲוֵרִיתָא קָמִיה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכָל
מָאן דְּאֶשְׁתַּדֵּל בְּאֲוֵרִיתָא, רַחִים הוּא לְעִילָא,
רַחִים הוּא לְתַתָּא, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶצִּית לִיה
לְמַלּוּלוּי, לָא שָׁבִיק לִיה בְּהַאי עֲלָמָא וְלָא שָׁבִיק
לִיה בְּעֲלָמָא דְאַתֵּי.

וְאֲוֵרִיתָא בְּעֵי לְמַלְעֵי בָּהּ בִּימָמָא וּבְלֵילֵיא,
דְּכַתִּיב, (יהושע א) וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה.
וּכְתִיב (ירמיה לג) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה וְגו'. תִּינַח
בִּימָמָא, בְּלֵילֵיא אַמְאֵי. בְּגִין דִּיהָא שְׂכִיחַ לְגַבֵּי
שָׁמָא קְדִישָׁא שְׁלִים. כַּמָּה דְלִית יוֹמָם בְּלֹא לֵילֵיא,
וְלֹא אִיהוּ שְׁלִים, אֶלָּא דָּא עִם דָּא, כִּף בְּעֵי
אֲוֵרִיתָא, לְאֶשְׁתַּכְחָא עִמִּיה דְּבַר נֶשׁ יוֹמָא וְלֵילֵיא,
לְמַהוּי שְׁלִימוּתָא לְגַבֵּי דְּבַר נֶשׁ יוֹמָם וְלַיְלָה.

וְהָא אַתְמַר, דְּעַקְרָא דְלֵילֵיא, מִפְּלַגוּתָא וְאֵילָךְ.
וְאָף עַל גַּב דְּפְלָגוּ קְדָמִיתָא בְּכָלְלָא דְלֵילֵיא
הוּא, אֶבְל בְּפְלַגוּת לֵילֵיא, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאֵל
הַלֵּילָה הִיא, אֶבְל בְּחֻצוֹת הַלֵּילָה נִכְנַס הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְגַן

וְהוּא הֵלֵךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם. רַבִּי
יוֹסִי פָתַח, (תהלים כב) לְמַנְצַח
עַל אֵילַת הַשַּׁחַר מְזֻמּוֹר
לְדָוִד. כַּמָּה חֲבִיבָה הַתּוֹרָה
לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכַל
מִי שֶׁמְשַׁתְּדֵל בַּתּוֹרָה, אֶהוּב
הוּא לְמַעְלָה וְאֶהוּב הוּא
לְמַטָּה, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
מְקַשֵּׁיב לְדַבְּרֵיו, וְלֹא עוֹזֵב
אוֹתוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא עוֹזֵב
אוֹתוֹ לְעוֹלָם הַבָּא.

וּבַתּוֹרָה צָרִיף לְעַסֵּק בַּיּוֹם
וּבַלַּיְלָה, שְׁכָתוּב (יהושע א)
וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה. וְכַתּוּב
(ירמיה לג) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם
וְלַיְלָה וְגו'. מִילָא בַּיּוֹם, אֶבְל
לְמָה בְּלַיְלָה? כִּדִּי שְׂיִהִיָּה
מְצוּי אֵל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ שְׁלֵם.
כְּמוֹ שְׂאִין יוֹם בְּלֵי לַיְלָה,
וְאִינוּ שְׁלֵם אֶלָּא זֶה עִם זֶה,
כִּף צָרִיף בַּתּוֹרָה לְהַמְצִיא עִם
הָאָדָם יוֹם וְלַיְלָה, לְהִיוֹת
שְׁלֵמוֹת לְאָדָם יוֹמָם וְלַיְלָה.

וְהָרִי נֶאֱמַר שְׁעַקֵּר הַלֵּילָה
מִחֻצוֹת וְאֵילָךְ, וְאָף עַל גַּב
שְׁמִחֻצִית הָרֵאשׁוֹנָה בְּכָלֵל
עֵדוֹן לְהַשְׁתַּעֲשֵׂעַ עִם הַצַּדִּיקִים,

בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן, לְאַשְׁתְּעִשְׂעָא עִם צְדִיקָיָא, וְכִדְיוֹ,
בְּעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְמִיקָם, וְלְמַלְעֵי בְּאוּרִייתָא.

וְהָא אֲתַמַּר, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל צְדִיקָיָא
דְּבְגִנְתָּא דְעֵדֶן, כְּלָהוּ צְיִיתוֹן לְקָלִיָּהּ, הָדָא
הוּא דְכְּתִיב, (שיר השירים ח) הַיּוֹשֶׁבֶת בְּגַנִּים חֲבֵרִים
מִקְשִׁיבִים לְקוֹלָךְ הַשְּׁמִיעֵנִי, וְהָא אוּקְמוּהָ, הַיּוֹשֶׁבֶת
בְּגַנִּים: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי מְשַׁבַּחַת לֵיהּ
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּשִׁבְחָא דְאוּרִייתָא, כְּלִילָיָא.
זְכָאָה חוֹלְקִיָּהּ, מָאן דְּאַשְׁתַּתַּף בְּהִדְהָ, לְשִׁבְחָא לֵיהּ
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּשִׁבְחָא דְאוּרִייתָא.

וְכִדְ אֲתִי צְפָרָא, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֲתִיָּא
וּמְשַׁתְּעִשְׂעָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וְאוֹשִׁיט לָהּ לְגַבְהָ שְׂרָבִיטָא דְחֶסֶד, וְלֹא עָלָה
בְּלַחֲוֹדָהָ, אֶלָּא עָלָה, וְעַל אֵינוֹן דְּמְשַׁתַּתְּפִין
בְּהִדְהָ, וְהָא אֲתַמַּר דְּכְּתִיב, (תהלים מב) יוֹמָם יִצְוֶה יי'
חֶסְדּוֹ וּבְלִילָהּ וְגו'. וְעַל דָּא אֵילַת הַשַּׁחַר אֶקְרִי.
יִצְוֶה ה' חֶסְדּוֹ וּבְלִילָהּ וְגו'. וְעַל זֶה נִקְרָאת אֵילַת הַשַּׁחַר.

וְאִזְ צְרִיף לְאָדָם לְקוּם וְלַעֲסֹק
בְּתוֹרָה.

וְהָרִי נֶאֱמַר שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא וְכָל הַצְּדִיקִים שְׂבִגוּ עֵדֶן,
כָּלֵם מִקְשִׁיבִים לְקוֹלוֹ. זֶהוּ
שְׁכַתוֹב (שיר ח) הַיּוֹשֶׁבֶת בְּגַנִּים
חֲבֵרִים מִקְשִׁיבִים לְקוֹלָךְ
הַשְּׁמִיעֵנִי. וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ,
הַיּוֹשֶׁבֶת בְּגַנִּים - זו כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל שְׂמֻשְׁבַּחַת אֶת
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּשִׁבְחָ
הַתוֹרָה בְּלִילָהּ. אֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ
שֶׁל מִי שְׂמֻשְׁתַּתַּף עִמָּהּ
לְשִׁבַח אֶת הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּשִׁבְחַת הַתוֹרָה.

וּכְשֶׁבָא הַבְּקָר, כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל בָּאָה וּמְשַׁתְּעִשְׂעָ בָּהּ
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמוֹשִׁיט
לָהּ שְׂרָבִיט שֶׁל חֶסֶד, וְלֹא רַק
עָלֶיהָ לְבִדְהָ, אֶלָּא עָלֶיהָ וְעַל
אֵלוֹ שְׂמֻשְׁתַּתְּפִים עִמָּהּ, וְהָרִי
נֶאֱמַר שְׁכַתוֹב (תהלים מב) יוֹמָם
יִצְוֶה ה' חֶסְדּוֹ וּבְלִילָהּ וְגו'. וְעַל זֶה נִקְרָאת אֵילַת הַשַּׁחַר.

